

Škola:	OPĆA GIMNAZIJA
Predmet:	POVIJEST
Razred:	I-IV.

UVODNI DIO

NAZIV nastavnog predmeta je POVIJEST

U svim razredima, od I. do IV., nastava povijesti se izvodi 2 školska sata tjedno. Za I., II. i III. razred ukupan broj sati u jednoj školskoj godini iznosi 72. IV. razred ima 60 sati godišnje.
70.

CILJ nastave povijesti je da učenici ovladaju istinskim znanjem o razvoju ljudskog društva od njegovog postanka do suvremenog doba, kako bi im spoznata prošlost omogućila da shvate vrijeme u kojem žive, te da se istovremeno znaju na odgovarajući način odrediti spram budućnosti.

Krajnji cilj nastave povijesti je s pomoću povijesnih sadržaja, i aktivnim radom na njima, odgojiti građane korisne zajednici: zrele, odgovorne, otvorene, društvene, čovječne, tolerantne, kritične, spremne za rješavanje zajedničkih problema i opredijeljene za demokraciju, pravnu državu, slobodoljubivost i miroljubivost.

Zadaće nastave povijesti vezane za učenike Opće gimnazije su:

- stjecanje pravilne predstave o povijesti kao znanosti i nastavnom predmetu
- upoznavanje učenika s najvažnijim događajima i pojavama u razvoju i postupnom sazrijevanju ljudskog društva, kao i s povijesnim razvojem hrvatskog naroda i domovine Bosne i Hercegovine
- upoznavanje s kulturnom baštinom svog naroda i ostalih naroda, s njihovim najznačajnijim kulturnim, naučnim i tehničkim dostignućima
- razvijanje spoznaje o kulturnom identitetu svoje sredine uz istovremeno respektiranje osobnosti drugih kultura i načina života
- shvaćanje nastanka religije i njene povijesne uloge u razvitku kulture, civilizacije i znanosti
- poticanje zanimanja za nabrojane spoznaje tj. razvijanje povijesne kulture, kako bi učenik napustio klupu razumijevajući, poštujući i voleći povijesnu baštinu i zadržao zanimanje za neke povijesne sadržaje, prema osobnom izboru
- razvoj duha tolerancije i demokratskog prava na različitost mišljenja
- razvoj moralno-odgojnih vrijednosti i sazrijevanje cjelovite osobnosti
- razvoj sposobnosti samostalnog rasuđivanja i odgovornosti za vlastito djelovanje u društvenoj sredini u kojoj žive
- usvajanje osnovnih pojmova i terminologije povijesne znanosti
- poticanje na osobni rad u spoznavanju problema povijesnog tijeka uz razvoj analitičke sposobnosti i kritičkog promatranja i vrednovanja, što doprinosi povijesnom opismenjavanju
- osposobljavanje za samostalno korištenje povijesnih izvora zasnovanih na znanstveno-povijesnim činjenicama
- osposobljavanje za samostalno proširivanje i produbljivanje znanja
- očekuje se da će stečene spoznaje i metode usmjeriti učenike k humanističkim idejama koje će ispoljavati u osobnom i javnom životu, čime se izgrađuju kao valjani građani.

PROGRAMSKI SADRŽAJI ZA NASTAVU POVIJESTI
U OPĆOJ GIMNAZIJI

PREGLED TEMATSKIH CJELINA S NASTAVNIM JEDINICAMA
I NAČIN REALIZIRANJA NASTAVE

I. RAZRED
(2 sata tjedno)

POVIJEST STAROG VIJEKA

TEMA 1. - UVOD U UČENJE POVIJESTI

(2 SATA OBRADJE, 1 SAT TEMATSKO PONA VLJANJE)

- Uvod u povijest
- Povijest kao znanost i nastavni predmet

TEMA 2. - PRAPOVIJEST

(3 SATA OBRADJE, 1 SAT UTVRĐIVANJE, 1 SAT TEMATSKO PONA VLJANJE)

- Paleolitik i mezolitik
- Neolitik
- Metalno doba

TEMA 3. - STARI VIJEK - STARI ISTOK

(9 SATI OBRADJE, 4 SATA UTVRĐIVANJE, 1 SAT TEMATSKO PONA VLJANJE)

- Države i narodi Starog istoka. Egipat - razvoj države
- Egipat - društvo, vjerovanje, kultura i umjetnost
- Mezopotamija: Sumer. Seobe Semita i Indoeuropljana
- Mezopotamija: Akad. Babilonsko Carstvo. Asirija. Kultura
- Mediteranska prednja Azija: Hebreji
- Feničani
- Iransko visočje: Medijci i Perzijanci
- Indija
- Kina

TEMA 4. - STARA GRČKA

(11 SATI OBRADJE, 6 SATI UTVRĐIVANJA, 1 SAT TEMATSKO PONA VLJANJE)

- Egejski svijet: Kreta, Troja, Mikena
- Doseljenje i promjene u životu Grka i velika kolonizacija
- Sparta
- Atena
- Kultura i umjetnost u starih Grka
- Grčko-perzijski ratovi (492. 449. p.K.)
- Periklovo doba
- Peloponeski rat
- Filozofija i umjetnost IV. st. p.K.,
- Aleksandar Veliki
- Države dijadoha. Helenizam i njegova kultura

TEMA 5. - STARI RIM

(17 SATI OBRADJE, 6 SATI UTVRĐIVANJE, 1 SAT TEMATSKO PONA VLJANJE)

- Zemljopisni položaj i stanovništvo dorimske Italije
- Počeci i uspon Rima
- Ustrojstvo Rimske Republike
- Uspostava rimske vlasti na području Sredozemlja
- Uspion u doba republike
- Društvene suprotnosti, sukobi i pokušaji reformi
- Doba građanskih ratova
- August i njegovo doba
- Carstvo u prva dva stoljeća
- Društvene prilike u Rimu - Pax Romana
- Kasno doba carstva
- Kršćanstvo (u rimsko doba)
- Dioklecijanov dominat. Konstantin Veliki.
- Nazadovanje rimske države i kulture
- Stari Germani
- Huni i seobe naroda
- Pad Zapadnog Rimskog Carstva

TEMA 6. - BIH I HRVATSKA U ANTIČKO DOBA

(2 SATA OBRADJE, 1 SAT UTVRĐIVANJE, 1 SAT TEMATSKO PONA VLJANJE)

- Iliri, Kelti, Grci. Uspostava rimske vlasti
- Karakter rimske vlasti i širenje kršćanstva. Doba kasne antike

NAPOMENA: Prvi sat u školskoj godini je posvećen upoznavanju učenika s nastavnim planom i programom kao i sa koncepcijom nastave povijesti u Općoj gimnaziji. Za polugodišnju i godišnju sistematizaciju gradiva je predviđeno ukupno 3 sata.

II. RAZRED
(2 sata tjedno)

RAZDOBLJE OD V. DO POČETKA XVIII. STOLJEĆA

TEMA 1: EUROPA I ARAPSKI SVIJET U RANOM SREDNJEM VIJEKU

(9 SATI OBRADE, 3 SATA UTVRĐIVANJA, 1 SAT TEMATSKO PONAVLJANJE)

- Europa pod naletom barbara
- Franačka država u doba Merovinga
- Bizant od Justinijana do raskola
- Arapski svijet i pojava islama
- Arapska osvajanja u vrijeme Omejada i Abasida
- Karolinška Europa
- Zapadni i istočni Slaveni do XI. st.
- Normani, Saraceni, Mađari i zapadna Europa u IX. i X. st.
- Sveto Rimsko Carstvo Njemačkog Naroda (do 1122. g.)

TEMA 2. - HRVATSKA I BIH U RANOM SREDNJEM VIJEKU (VII. - XII.)

(8 SATI, 2 SATA UTVRĐIVANJA, 1 SAT TEMATSKO PONAVLJANJE)

- Dolazak i doseljenje Hrvata
- Osnutak neovisne hrvatske države
- Hrvatsko kraljevstvo u X. stoljeću
- Doba vrhunca: Petar Krešimir IV. i Dmitar Zvonimir
- Slabljenje i ulazak Hrvatske u personalnu uniju s Ugarskom
- Hrvatsko društvo i kultura u doba narodnih vladara
- Bosna u ranom srednjem vijeku (do 1180. g.)
- Susjedne južnoslavenske države u ranom srednjem vijeku

TEMA 3. - EUROPA U RAZVIJENOM SREDNJEM VIJEKU (XII. - XV. st.)

(10 SATI OBRADE, 3 SATA UTVRĐIVANJE, 1 SAT TEMATSKO PONAVLJANJE)

- Društveni i gospodarski odnosi
- Križarske vojne i posljedice
- Bizant i balkanske zemlje
- Zemlje europskog zapada i Sredozemlja: Engleska
- Francuska. Njemačka
- Pirinejski i Apeninski poluotok
- Zapadnoslavenske i istočnoslavenske zemlje
- Uspon Osmanskog Carstva
- Religiozno-socijalni pokreti na kršćanskom zapadu
- Školski sustav, razvoj znanosti i kulture u Europi

TEMA 4. - HRVATSKA I BIH U RAZVIJENOM I KASNOM SR. VIJEKU (DO 1527.)

(9 SATI OBRADE, 3 SATA UTVRĐIVANJE, 1 SAT TEMATSKO PONAVLJANJE)

- Arpadovići u Hrvatskoj (1102.-1301. g.)
- Hrvatska u doba Anžvinaca (1301. -1386./1409. g.)
- Doba Kulina bana. Crkva bosanska
- Bosna u XIII. i početkom XIV. stoljeća
- Doba uspona i vrhunac srednjovjekovne Bosne
- Hrvatska od Sigismunda do Matijaša Korvina

- Slabljenje i nestanak Bosanskog Kraljevstva
- Od krbavske do mohačke bitke (1493:1526.)
- Društveni, gospodarski i kulturni odnosi u Hrvatskoj i BiH

TEMA 5. - EUROPA I SVIJET U NOVOM VIJEKU

(5 SATI OBRADE, 1 SAT UTVRĐIVANJA, 1 SAT TEMATSKO PONAVLJANJE)

- Svijet u osvit novog doba. Velika zemljopisna otkrića
- Humanizam i renesansa
- Reformacija i katolička reakcija
- Apsolutne monarhije na europskom zapadu
- Ostale zapadnoeuropske i istočnoeuropske zemlje

TEMA 6. - HRVATSKA U NOVOM VIJEKU (POČ. XVI. - POČ. XVIII ST.)

(3 SATA OBRADE, 1 SAT UTVRĐIVANJE, 1 SAT TEMATSKO PONAVLJANJE)

- Hrvatsko-turski ratovi u XVI. st. i posljedice
- Stanje u XVII. st. Zrinsko-frankopanski otpor centralizmu
- Dubrovnik. Područja pod mletačkom i turskom vlašću

TEMA 7. - BiH OD POČETKA XVI. STOLJEĆA DO POČETKA XVIII. STOLJEĆA

(3 SATA OBRADE, 1 SAT UTVRĐIVANJE, 1 SAT TEMATSKO PONAVLJANJE)

- Opće prilike u Osmanskom Carstvu
- BiH u XVI. i XVII. st.
- Karlovački mir 1699. Kulturno-prosvjetne prilike

NAPOMENA: Prvi sat u školskoj godini je posvećen upoznavanju učenika s nastavnim planom i programom kao i za obnavljanje starog gradiva. Po jedan sat je predviđen za polugodišnju i godišnju sistematizaciju (ukupno 3 sata).

III. RAZRED
(2 sata tjedno)

RAZDOBLJE OD POČETKA XVIII. DO POČETKA XX. STOLJEĆA

TEMA 1. - SVIJET I EUROPA U XVIII. ST.

(5 SATI OBRADJE, 2 SATA UTVRĐIVANJE, 1 SAT TEMATSKO PONA VLJANJE)

- Doba dvorskog apsolutizma - prosvjetiteljstvo
- Velika Britanija i Francuska u XVIII. st.
- Njemačko Carstvo; Uspom Pruske
- Poljska, Rusija i Turska u XVIII. st.
- Postanak SAD

TEMA 2. - HRVATSKA I BIH U XVIII. ST.

(4 SATI OBRADJE, 1 SAT UTVRĐIVANJE, 1 SAT TEMATSKO PONA VLJANJE)

- Hrvatska početkom XVIII. st.
- Doba Marije Terezije (1740:1780.) Doba Josipa II. (1780:1790.)
- BiH u XVIII. st.
- Dalmacija, Istra i Dubrovnik u XVIII. st. Kultura i znanost Hrvata u XVIII. st.

TEMA 3. - EUROPA U DOBA USPONA GRAĐANSKOG DRUŠTVA DO SREDINE XIX. ST. (8 SATI OBRADJE, 3 SATA UTVRĐIVANJE, 1 SAT TEMATSKO PONA VLJANJE)

- Francuska revolucija 1789:1791.
- Francuska revolucija 1791:1804.
- Napoleonovo doba
- Uspostava novog europskog poretka. Liberalne i nacionalne ideje
- Nacionalni pokreti i revolucionarna vrenja do 1848.
- Revolucije u Europi 1848./49. - Francuska, Italija, Njemačka
- Revolucija u Habsburškoj Monarhiji. Opći pregled
- Rusija i Osmansko Carstvo do krimskog rata

TEMA 4. - BiH U BORBI ZA AUTONOMAN POLOŽAJ U OSMANSKOM CARSTVU (2 SATA OBRADJE, 1 SAT UTVRĐIVANJE, 1 SAT TEMATSKO PONA VLJANJE)

- Ustanak Husein-kapetana Gradaševića
- Nove bune i intervencija Omer-paše Latasa

TEMA 5. - HRVATSKA U PRVOJ POLOVICI XIX. STOLJEĆA

(6 SATI OBRADJE, 2 SATA UTVRĐIVANJE, 1 SAT TEMATSKO PONA VLJANJE)

- Hrvatska u vrijeme Napoleonovih ratova
- Austrijska uprava u Dalmaciji i Istri
- Dopreporodno doba (1815.-1835.)
- Hrvatski narodni preporod
- Rezultati preporoda kod Hrvata
- Ban Josip Jelačić

TEMA 6. - SVIJET I EUROPA U DRUGOJ POLOVICI XIX. STOLJEĆA

(9 SATI OBRADJE, 3 SATA UTVRĐIVANJE, 1 SAT TEMATSKO PONA VLJANJE)

- Doba tehničkih otkrića i novi izvori energije
- Ujedinjenje Italije

- Ujedinjenje Njemačke
- Rusija, Velika Britanija
- Francuska. Otpori kolonijalizmu. Odnosi među silama
- SAD u drugoj polovici XIX. st.
- Pontifikati Pia IX. i Lava XIII. - Crkva i radništvo
- Austro-ugarska nagodba i otpori dualizmu
- Balkanske države i istočno pitanje (do 1878.)

TEMA 7. - BiH U DRUGOJ POLOVICI XIX. STOLJEĆA
(2 SATA OBRADJE, 1 SAT TEMATSKO PONA VLJANJE)

- BiH od sredine XIX. st. do ustanka 1875. godine
- Velika istočna kriza i Berlinski kongres

TEMA 8. - HRVATSKA U DRUGOJ POLOVICI XIX. STOLJEĆA
(6 SATI OBRADJE, 2 SATA UTVRĐIVANJE, 1 SAT TEMATSKO PONA VLJANJE)

- Hrvatska u doba novog apsolutizma
- Hrvatski sabor 1861. i nositelji političke borbe
- Hrvatsko-ugarska nagodba
- Narodni preporod izvan banske Hrvatske
- Od Mažuranića do sloma Hedervarija
- Politički pokreti od 1903. i stanje uoči prvog svjetskog rata

TEMA 9. - BiH ZA VRIJEME AUSTRO-UGARSKE VLADAVINE
(2 SATA OBRADJE, 1 SAT UTVRĐIVANJE, 1 SAT TEMATSKO PONA VLJANJE)

- Uspostava i karakter austro-ugarske vlasti. Vjersko i političko organiziranje
- Aneksija. Bosanski sabor. Razvoj privrede, kulture i prosvjete

NAPOMENA: Prvi sat u školskoj godini posvećen je upoznavanju učenika s nastavnim planom i programom kao i za obnavljanje starog gradiva. Po jedan sat je predviđen za polugodišnju i godišnju sistematizaciju (ukupno 3 sata).

IV. RAZRED
(2 sata tjedno)

RAZDOBLJE XX. STOLJEĆA

TEMA 1. - STANJE I ODNOSI NA POČETKU XX. ST.

(5 SATI OBRADJE, 2 SATA UTVRĐIVANJE, 1 SAT TEMATSKO PONA VLJANJE)

- Vojno-politički savezi pred prvi svjetski rat
- Međunarodne krize i regionalni (lokolni) ratovi
- Tehnika, znanost, film i šport početkom XX. stoljeća
- Hrvatsko pitanje u predaneksijskom razdoblju
- Stanje u hrvatskim zemljama 1908.-1914.

TEMA 2. - PRVI SVJETSKI RAT (1914:1918.)

(4 SATA OBRADJE, 1 SAT UTVRĐIVANJE, 1 SAT TEMATSKO PONA VLJANJE)

- Od atentata u Sarajevu do Londonskog ugovora
- Ratna i ostala zbivanja 1915.-1918.
- Hrvatska i BiH u prvom svjetskom ratu
- Ideje o stvaranju zajedničke države južnih Slavena

TEMA 3. - RAZDOBLJE IZMEĐU DVA SVJETSKA RATA

(15 SATI OBRADJE, 5 SATI UTVRĐIVANJE, 1 SAT TEMATSKO PONA VLJANJE)

- Hrvatska i BiH u sastavu Države SHS
- Uključivanje Hrvatske i BiH u Kraljevstvo SHS
- Novi odnosi u Europi i izvan nje
- Hrvatska i BiH do Vidovdanskog ustava
- Politički život u Hrvatskoj i BiH nakon prvog svj. rata
- Liga Naroda. Francuska. Velika Britanija (do 1928.)
- Italija. Njemačka. SSSR (do 1928.)
- Uspostava Republike Turske. Indija. Kina. Japan
- Hrvatska i BiH od Vidovdanskog ustava do atentata u Beogradu (20. VI.1928.)
- Velika gospodarska kriza u Europi i svijetu. Pobjeda nacizma u Njemačkoj
- Hrvatska i BiH u vrijeme šestosiječanjske diktature
- Od oktroiranog ustava do atentata u Marseju
- Razdoblje od 1935. do 1938.
- Međunarodne napetosti i sukobi u svijetu pred drugi svjetski rat
- Banovina Hrvatska. Kultura i znanost 1919.-1939.

TEMA 4. - DRUGI SVJETSKI RAT

(8 SATI OBRADJE, 2 SATA UTVRĐIVANJE, 1 SAT TEMATSKO PONA VLJANJE)

- Od napada na Poljsku do osvajanja Grčke
- Nezavisna Država Hrvatska
- Stanje na bojištima i ostalo zbivanja 1941.-1943.
- Borba antifašističke Hrvatske. Razvoj NOP-a u BiH i osnutak NOO.
- Daljnji uspjesi antifašističke koalicije.
- Nastanak novih država u sklopu stvaranja jugoslavenske federacije
- BiH kao centar NOB-e. Zasjedanja ZAVNOBIH-a
- Pobjeda udruženih antifašističkih snaga. Hrvatska i BiH u vrijeme i neposredno nakon

svršetka rata.

TEMA 5. - SVIJET POSLIJE DRUGOG SVJETSKOG RATA

(8 SATI OBRADE, 3 SATA UTVRĐIVANJE, 1 SAT TEMATSKO PONAVLJANJE)

- Poratno stanje u svijetu
- Dekolonizacija. Blokofska politika i pokret nesvrstanih
- Lokalni ratovi i političke krize. Uloga Katoličke crkve
- Hrvatska i BiH u sastavu DFJFNR 1
- Sukob sa SSSR-om. Teret socijalističkog sustava. Tehnika, znanost, kultura i šport 1945.-1989.
- Raspadanje socijalizma u Europi. Europska integracija
- Nastanak nezavisne i suverene Hrvatske
- Nastanak nezavisne i suverene BiH

NAPOMENA: *Zbog zgusnutosti plana i programa za IV. razred koji se treba realizirati za 30 radnih tjedana tj. 60 školskih sati; za polugodišnju i godišnju sistematizaciju predviđena su ukupno 2 sata.*

ZAKLJUČNA NAPOMENA: *Nastavnicima se ostavlja mogućnost i drugačije kvantitativne i kvalitativne raspodjele nastavnih jedinica vodeći računa da prilike i mogućnosti nisu iste u svim školama kao i o tome da cilj ovog plana i programa nije sužavanje nastavnikove kreativnosti i individualiteta.*

OBRAZLOŽENJE

Ovaj Plan i program za nastavu povijesti u Općoj gimnaziji je nastao kombiniranjem programskih sadržaja iz postojeća i važeća dva plana i programa na teritoriju Federacije BiH. Međutim, potrebno je odmah naglasiti da ova dva plana i programa imaju mnogo toga komplementarnog i identičnog.

Podudarnost se nalazi u sljedećim točkama:

- nominirani su načelno isti ciljevi i zadaci nastave povijesti
- oba plana i programa su koncipirana kao drugi, obnavljajući potpuni ciklus učenja od prapovijesti do sadašnjosti
- u oba slučaja koristi se tradicionalno kronološko proučavanje povijesti na osnovu reprezentativnih procesa, pojava i događaja koji su skoro potpuno identični
- potpuna usuglašenost je i u predviđenom fondu sati (izuzetak je IV. razred) kao i u razini opterećenosti i zahtjeva za gimnazijski uzrast
- metodološka podudarnost nalazi se i u akcentiranju tzv. nacionalne povijesti gdje se čak i omjer u satnici prema općoj povijesti ujednačeno kreće između 40 : 60 % i 50 : 50 %.

Dakle, na osnovu već postojećih i važećih rješenja izraden je ovaj Plan i program i to sukladno činjenici da povijest spada u nacionalnu skupinu predmeta.

U iznimnim slučajevima upotrijebljena su i neka originalna rješenja zasnovana na najnovijim dostignućima povijesne znanosti i specifičnim potrebama učenika u školama koje su u sastvu Katoličkih školskih centara.

Zbog toga se za izvođenje nastave zasnovane na ovom Planu i programu trebaju koristiti i obje vrste udžbenika koji se trenutno koriste na području Federacije BiH. No, potrebno je uraditi i određene anekse važećim udžbenicima u kojima bi se nalazile neobrađene (ili neadekvatno obrađene), a potrebne nastavne jedinice. Budući da je tu riječ o malom broju nastavnih jedinica, to je posao koji se vrlo lako i brzo može uraditi. Konačni cilj mora biti izrada novih udžbenika

koji će u potpunosti slijediti potrebe naše nastave. Za taj pothvat treba poduzeti žurne pripreme ne strahujući od njegovog izazova. Može se pretpostaviti da bogato iskustvo prosvjetnih djelatnika i dostignuća znanstvenika ovaj posao mogu uraditi bez velikih problema. Ipak, ovdje je potrebno istaći jedan prioritet, a to je izrada udžbenika povijesti za II. razred gimnazije, budući da postojeći i priznati udžbenici sami po sebi ne mogu odgovoriti svim ciljevima i zadaćama predviđenim za taj uzrast, a njihovo zajedničko kombiniranje dovodi do mnogih razmimoilaženja pa čak i do kolizije. Istovremeno, oba udžbenika osim nedorečenosti, ne sadržavaju pojedine dijelove ili čitave nastavne jedinice koje su i te kako potrebne učenicima naših škola. Za prvu priliku dovoljno je samo tekstualno obraditi postojeće praznine, ali konačni izgled i sadržaj udžbenika moraju biti sukladno europskim mjerilima. Svakako da se nacionalna povijest mora prikazati u jasnom odnosu s općepovijesnim prilikama.

I u ovom Planu i programu upotrijebljen je tradicionalni metod podučavanja kronološkim redom gdje se u gradivu prezentiraju najprikladniji i najznačajniji politički, društveni, gospodarski, vjerski i kulturni sadržaji. Dobri predavači povijesti znaju da se povijesne pojave i događaji trebaju tumačiti sustavno, te u međusobnoj cjelovitosti i povezanosti. Tako će i prilike iz prošlosti hrvatskog naroda ili iz bosanskohercegovačke povijesti biti prikazivane u jasnom odnosu s općepovijesnim prilikama.

Smatramo da ponuđeni Plan i program omogućava ostvarenje svih zadaća i ciljeva nastave povijesti; to je, prije svega, formiranje povijesne svijesti i razvitak povijesnog mišljenja i kulture koji se zasnivaju isključivo na znanstvenim i humanističkim načelima. Istovremeno, u ovaj Plan i program nastojala su se ugraditi iskustva i rješenja najrazvijenijih europskih zemalja sa sličnom složenošću nacionalne strukture pučanstva (npr. Švicarski školski sustav).

POPIS UDŽBENIKA POTREBNIH ZA REALIZIRANJE PLANA I PROGRAMA NASTAVE POVIJESTI U OPĆOJ GIMNAZIJI ZA ŠK. GOD.1998/99:

ZA PRVI RAZRED:

1. Vesna Munić, Povijest starog vijeka, Alfa, Zagreb 1997.
2. Fahrudin Isaković, Historija za prvi razred gimnazije, Sarajevo 1994.

ZA DRUGI RAZRED:

1. F. Mirošević - F. Šanjek. Hrvatska i svijet od V. do XVIII. st., Školska knjiga, Zagreb 1995.
2. E. Pelidija - F. Isaković, Historija za drugi razred gimnazije, Sarajevo 1994.

ZA TREĆI RAZRED:

1. Dragutin Pavličević, Povijest za treći razred gimnazije, Alfa, Zagreb 1997.
2. I. Tepić - F. Isaković, Historija za treći razred gimnazije, Sarajevo 1996.

ZA ČETVRTI RAZRED:

1. Ivo Perić, Povijest za četvrti razred gimnazije, Alfa, Zagreb 1997.
2. M. Imamović - M. Pelesić. Historija za četvrti razred gimnazije, Sarajevo 1994.

NAPOMENA: *Svi hrvatski udžbenici imaju važeću alternativu (ili više alternativa) tako da škola, ovisno o procjeni nastavnika i sukladno svojim mogućnostima, može naručiti i neke druge hrvatske udžbenike koji ovdje nisu navedeni.*

STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA KOJI MOŽE REALIZIRATI PROGRAM:

1. Filozofski fakultet - odsjek za povijest/historiju, sa zvanjem profesora.

History curricula in Catholic's schools centres
in Bosnia and Herzegovina
(gymnasium)

In Bosnia and Herzegovina (in Federation of Bosnia and Herzegovina) there six (6) Catholic school centres in different cantons.

- 1) Catholic school centre in Sarajevo:
(Elementary school; Gymnasium and High medicine school; there are three separated school in the same Centre with 1270 pupils. This Centre in Sarajevo opened in 1994, but it has tradition from 1882, but it was closed from 1945 to 1994.)
- 2) Catholic school centre in Tuzla (only Gymnasium);
- 3) Catholic school centre in Zenica (elementary school and Gymnasium);
- 4) Catholic school centre in Travnik (elementary school and Gymnasium, this gymnasium was famous gymnasium in period between 1918 to 1941, but it stopped to work 1945; it was gymnasium for all nations in Bosnia);
- 5) Catholic school centre in Konjic (only elementary school);
- 6) Catholic school centre in Žepče (Gymnasium and technical school for two professions like in German).

Catholic schools are opened for all religions and nations, and I know, for example in Sarajevo, we have in school "Bosnia on the little place".

All schools in the system of Catholic's centres have the same curriculum for all subjects. We work according federal curricula with 30% freedom for national group of subjects.

In Canton of Sarajevo, only Catholic gymnasium works on federal program. In Canton Sarajevo all gymnasiums have curricula for two years history teaching in the first and second class (grade) and after, on the third and fourth grade the pupils can chose this subject if they want. This curricula for gymnasium I'll sent you in this papers, and you see what they made two years ago. This history curricula of Canton Sarajevo I didn't see in papers from meeting in Sarajevo (5.-8.April 2001). In Catholic school we think that it is better to have curricula of Federation because Minastary of education, science and information of Canton Sarajevo only made curricula for first and second grade without new textbooks, and also professors don't know what to do in the third and fourth grades with children who chose history.

If you are interested about something about Catholic schools centres I can try to ansvere on your questions.